

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	35318
Nom	Teràpia orofacial i miofuncional
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1203 - Grau de Logopèdia	Facultat de Psicologia i Logopèdia	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1203 - Grau de Logopèdia	45 - Teràpia orofacial i miofuncional	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
PUIG HERREROS, CLARA	300 - Psicologia Bàsica

RESUM

L'assignatura “Teràpia orofacial i miofuncional” està adscrita al Departament de Psicologia Bàsica que pertany a la Facultat de Psicologia i Logopèdia de la Universitat de València i s'imparteix durant el quart curs del grau en Logopèdia.

És una assignatura de caràcter optatiu i quadrimestral que consta de 4.5 crèdits (ECTS), equivalents a 112 hores de treball de l'alumne.

L'assignatura té com a finalitat que l'estudiant siga capaç de dur a terme un procés d'avaluació i

intervenció de les funcions orofacials (respiració, deglució, masticació, succió i parla) tant en pacients amb una estructura anatòmica preservada o no. Per tant, es presenten els continguts, tècniques i mètodes bàsics per poder realitzar una avaluació i intervenció logopèdica adequades amb pacients amb disfuncions orofacials d'origen divers i que poden afectar diverses funcions primàries.

La Teràpia Miofuncional (TMF) es troba emmarcada dins de l'àrea de coneixement de la motricitat orofacial (MO) i és una disciplina que s'encarrega de valorar i corregir les disfuncions orofacials que poden interferir en les funcions estomatognàtiques: la succió, la mastiació, la deglució, la respiració i la fono-articulació. Aquestes disfuncions poden tenir un origen purament funcional, estructural o ambdós. La TMF s'utilitza en diferents trastorns i síndromes com en els respiradors orals, la deglució disfuncional o atípica, el bruxisme, trastorns de l'articulació temporo-mandibular, subjectes amb malformacions d'origen genètic o no, etc.

L'assignatura es distribueix en 3 blocs ben diferenciats:

El primer d'ells (bloc 1), és un bloc introductori a la matèria on es pretén que els estudiants coneguen els conceptes bàsics que fan referència a l'àrea de la motricitat orofacial, la teràpia miofuncional, l'anatomia de les estructures orofacials, les principals funcions estomatognàtiques: respiració, parla, mastiació i deglució; els patrons normals i els efectes de les principals disfuncions.

El segon bloc (bloc 2) té com principal objectiu l'exploració i avaluació logopèdica de les diferents estructures anatomorfològiques que participen en l'acte de mastiació, deglució, respiració i fonoarticulació, així com les seues principals disfuncions.

L'objectiu del tercer bloc (bloc 3) es centra en la rehabilitació d'alguns trastorns miofuncionals.

L'assignatura es vincula de manera especial amb les assignatures: "Anatomia dels òrgans del llenguatge i l'audició", "Fisiologia dels òrgans del llenguatge i l'audició", "Intervenció logopèdica en dany cerebral sobrevingut", "Intervenció logopèdica en els trastorns de la parla" i "Fisioteràpia aplicada a la Logopèdia".

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Es recomana haver superat els coneixements relacionats amb l'anatomia i la fisiologia dels òrgans de la parla, l'audició i la veu.

COMPETÈNCIES

1203 - Grau de Logopèdia

- Que els estudiants sàprien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Dissenyar, implantar i avaluar accions de prevenció dels trastorns de la comunicació i el llenguatge.
- Explorar, avaluar, diagnosticar i emetre pronòstic d'evolució dels trastorns de la comunicació i el llenguatge des d'una perspectiva multidisciplinària.
- Usar les tècniques i instruments d'exploració propis de la professió i registrar, sintetitzar i interpretar les dades aportades integrant-les en el conjunt de la informació.
- Dissenyar i dur a terme els tractaments logopèdics, tant individuals com col·lectius, i establir objectius i etapes, amb els mètodes, tècniques i recursos més eficaços i adequats, i atenent les diferents etapes evolutives de l'ésser humà, incloent-hi la perspectiva de gènere.
- Treballar en els entorns escolar, assistencial i sanitari formant part de l'equip professional. Assessorar en l'elaboració, execució de polítiques d'atenció i educació sobre temes relacionats amb logopèdia.
- Conèixer i ser capaç d'integrar els fonaments biològics (anatomia i fisiologia), psicològics (processos i desenvolupament evolutiu), lingüístics i pedagògics de la intervenció logopèdica en la comunicació, el llenguatge, la parla, l'audició, la veu i les funcions orals no verbals.
- Conèixer els trastorns de la comunicació, el llenguatge, la parla, l'audició, la veu i les funcions orals no verbals.
- Presentar una adequada producció de la parla, estructuració del llenguatge i qualitat de la veu.
- Coneixement de l'anatomia dels òrgans del parla, audició i veu.
- Coneixement de la fisiologia dels òrgans del parla, audició i veu.
- Aplicar els tractaments logopèdics amb els mètodes, tècniques i recursos més eficaços i adequats en funció de la patologia orofacial

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Identificar els trastorns miofuncionals mitjançant una correcta avaluació.

Identificar les diferents anomalies orofacials.

Identificar les diferents maloclusions dentàries.

Dissenyar i aplicar tècniques pròpies de la teràpia miofuncional en la intervenció d'un cas clínic.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció a la terapia miofuncional: conceptes bàsics.

Introducció a la teràpia miofuncional: conceptes bàsics relacionats amb la motricitat orofacial i la teràpia miofuncional.

Ortodòncia i logopèdia: maloclusions dentàries.

Introducció a les funcions estomatognàtiques (respiració, deglució, masticació, succió i parla) i les seues alteracions: deglució atípica/disfuncional, mals hàbits orals, disfàgia, disfunció velofaríngia, etc.

2. Exploració i avaluació logopèdica de la motricitat orofacial

Exploració i avaluació anatomorfològica i funcional del sistema estomatognàtic i les seues alteracions.

3. Intervenció logopèdica en motricitat orofacial.

Intervenció logopèdica en les alteracions del sistema estomatognàtic (respiració oral, hàbits orals nocius, deglució disfuncional, paràlisi facial, etc) a través de plans de intervenció i coneixement de mètodes i tècniques específiques per a la rehabilitació de cada disfunció.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Pràctiques en aula	15,00	100
Elaboració de treballs en grup	20,00	0
Estudi i treball autònom	28,00	0
Lectures de material complementari	6,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	4,00	0
Resolució de casos pràctics	7,50	0
Resolució de qüestionaris on-line	2,00	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT

Les activitats formatives a realitzar en aquesta matèria són les següents:

- Classes teòriques impartides de forma presencial en l'aula, durant les quals es desenvoluparan els diferents continguts de la matèria, promovent al mateix temps la participació activa dels estudiants a través de la resolució de les qüestions que vagen sorgint al llarg de l'exposició.
- Classes pràctiques, amb l'objectiu de que els estudiants adquireixin els coneixements i destreses necessàries per a l'avaluació, proposta d'un diagnòstic i elaboració de programes d'intervenció adequats a cada pacient.
- Tutories individualitzades en les que es realitzarà una supervisió als estudiants perquè puguin fer un seguiment adequat de les activitats formatives.
- Treball individual i/o grupal de l'alumne/a, preparació de les activitats pràctiques, elaboració d'exercicis i informes.
- Estudi, preparació i realització d'exàmens

AVALUACIÓ

La informació per obtenir la qualificació final de l'assignatura s'obtindrà mitjançant dos procediments bàsics:

- 1) Avaluació final individual (examen final)
- 2) Avaluació contínua o de progrés (activitats realitzades en classe presencial, informes i/o treballs

individuals i de grup, activitats realitzades en classe, assistència a conferències, seminaris i/o jornades, etc.).

L'avaluació final individual s'ajustarà als objectius específics de la guia docent. Aquesta avaluació, que reflectirà el nivell aconseguit al final del procés d'aprenentatge de l'assignatura, es realitzarà al final del període presencial i representarà el 70% de la qualificació de l'assignatura, sent el seu valor màxim de 7.

La prova final de la primera convocatòria per avaluar els objectius específics de l'assignatura serà de tipus test i escrit (amb preguntes curtes per desempatar en cas de voler optar a matrícula d'honor).

D'acord amb el RD1125/2003, la menció de matrícula d'honor (MH) pot ser atorgada a l'estudiant que haja obtingut una qualificació igual o superior a 9.0, i per estricte ordre de nota en l'acta de qualificació.

L'avaluació contínua es realitzarà a partir dels informes i comentaris escrits i orals realitzats en les classes i/o en les tutories (per part dels alumnes), així com en les diferents activitats realitzades en les sessions teòriques i/o pràctiques. Aquesta part de l'avaluació representarà el 30% de la qualificació de l'assignatura, la qual es dividirà de la següent manera:

- 1.- Informes de les pràctiques. Es realitzarà un únic informe de pràctiques amb valor màxim de 2 punts.

2.- Elaboració d'un treball grupal amb exposició a l'aula. Valor màxim de 0,70.

3.- Altres activitats realitzades en les classes presencials: informes/treballs individuals i/o grupals no obligatoris, accés a continguts disponibles a l'aula virtual, blocs o similars, proves realitzades en classe, etc. El valor d'aquesta part és de màxim de 0,30.

L'assistència a les pràctiques és obligatòria i per aprovar l'assignatura es necessitarà assistir com a mínim a un 80 % de les classes. La no assistència ha de ser deguda a raons de força major ben documentades (condició de salut sobrevinguda, mort de familiar fins a tercer grau, citació judicial, exàmen oficial, acompanyament a un familiar de primer grau per motius mèdics). Els continguts i activitats realitzades a les classes presencials es consideren recuperables mitjançant prova escrita que es realitzarà només acabar la prova final oficial.

La nota final s'obté de la suma ponderada de les notes de cada part de l'avaluació, sempre que s'hagi superat la part corresponent a les proves escrites convocades de forma oficial i a l'informe de pràctiques.

Per poder sumar la part pràctica (30 %) a la part teòrica (70 %) l'alumne/a ha d'haver obtingut un mínim de 3,5 punts en l'examen teòric (sobre 7). Si no s'ha arribat a aquesta puntuació en la primera convocatòria, l'alumne/a haurà de presentar-se a la segona convocatòria de l'examen. Aquest últim no tindrà part escrita, tan sols preguntes tipus test.

Si no ha superat la part pràctica a la primera convocatòria (puntuació per baix d'1,5 punts sobre 3), també haurà de recuperar aquesta part a l'examen de la segona convocatòria de forma escrita. Si aquesta part està aprovada (<1,5 sobre 3 punts), la nota es manté per a la segona convocatòria.

Davant pràctiques fraudulentas es procedirà segons allò establert pel Protocol d'actuació davant pràctiques fraudulentas a la Universitat de València (ACGUV 123/2020): <https://www.uv.es/sgeneral/Protocolos/C83.pdf>

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Susanibar, F.; Marchesan, I.; Parra, D. y Dioses, A. (coordinadores) (2014). Tratado de evaluación de motricidad orofacial. Madrid: EOS.
- Susanibar, F.; Parra, D. y Dioses, A. (coordinadores) (2013). Motricidad orofacial. Fundamentos basados en evidencias. Madrid: EOS.
- Queiroz, I. (2002). Fundamentos de Fonoaudiología. Aspectos clínicos de la motricidad oral. Buenos Aires: Editorial Médica. Panamericana.
- Susanibar, F.; Parra, D. y Dioses, A. (coordinadores) (2016). Motricidad orofacial: Fundamentos basados en evidencias (2ª edición). Madrid: EOS
- Parra Reyes, D. (2020). Anatomía muscular de las estructuras orofaciales. Fundamentos anatomofisiológicos aplicados a la motricidad orofacial. Psylicom Ediciones.

Complementàries

- Borrás, S. y Rosell, V. (Coordinadores) (2006). Guía para la rehabilitación de la deglución atípica y trastornos asociados. Nau Llibres: Valencia.
- Bartuilli, M. (coord.), Cabrera, P. y Perrián, M. (2007): Guía técnica de intervención logopédica. Terapia Miofuncional. Madrid: Síntesis.
- Chiavaro, N. (2013). Funciones y disfunciones estomatognáticas. Buenos Aires: AKADIA.
- Actis, A. (2014) Sistema Estomatognático. Bases morfofuncionales aplicadas a la clínica. Madrid: Editorial Médica Panamericana.
- Susanibar, F. y Parra, D. (2011). Diccionario Terminológico de Motricidad Orofacial. Madrid: EOS
- Moya, M., Susanibar, F. y Valdés, C. (2019). Evaluación e intervención logopédica en Motricidad Orofacial y áreas afines. Madrid: EOS.
- Actis, A. (2014). Sistema estomatognático: bases morfofuncionales aplicadas a la clínica. Editorial Médica Panamericana.
- Bartuilli, M. (coord.), Cabrera, P. y Perrián, M. (2007): Guía técnica de intervención logopédica. Terapia Miofuncional. Madrid: Síntesis.
- Borrás, S. y Rosell, V. (Coordinadores) (2006). Guía para la rehabilitación de la deglución atípica y trastornos asociados. Nau Llibres: Valencia
- Puig-Herreros, C., Melo, M. y Rosell Clari, V. (2020). Vocabulari de logopèdia: valencià - espanyol anglés. Editorial Ángeles Carrillo Baeza.